

SEPSİS

Dr. NURAY UZUN

ŞİŞLİ ETFAL EĞİTİM VE ARAŞTIRMA
HASTANESİ

AMAÇLAR

- Sepsis ve Sepsis Sendromlarının Tanımlanması
- Patogenezin Anlaşılması
- Tanı ve Tedavi Yaklaşımları Edinilmesi

SEPSİS

İnfeksiyona bağlı gelişen
kontROLSÜZ
sistemik
inflamatuar
yanıt tablosudur

SİSTEMİK İNFLAMATUAR YANIT SENDROMU (SIRS)

Vücutun herhangi bir bölgesine yönelen ciddi bir saldıya karşı gelişen, sistemik inflamatuvar yanıttır.

SIRS aşağıdaki durumların iki veya daha fazlası ile tanımlanır

- Vücut ısısı ;
Ateş (>38) veya
Hipotermi(<36)
- Kalp atım hızı >90/dk
- Solunum sayısı > 20/dk veya
PaCO₂< 32mmHg
- Beyaz küre;
>12.000 veya
<4.000 veya
>%10 çomak

HEMOGRAM WBC

EPİDEMİYOLOJİ

Sıklık

- Yılda 750.000 vaka 200.000 ölüm
- Patojenler; Gram-, + bakteriler, anaeroplara ve candidalar
- Hastalığın ciddiyeti
ARDS, BY, DIC
- Mortalite
%40-50 (Ciddi sepsis ve septik şokta)

RİSK FAKTÖRLERİ

- Bakteriyemi
- İleri yaş
- İmmunsupresyon
- TK Pnömoni
- Genetik faktörler
- İnvazif girişimler

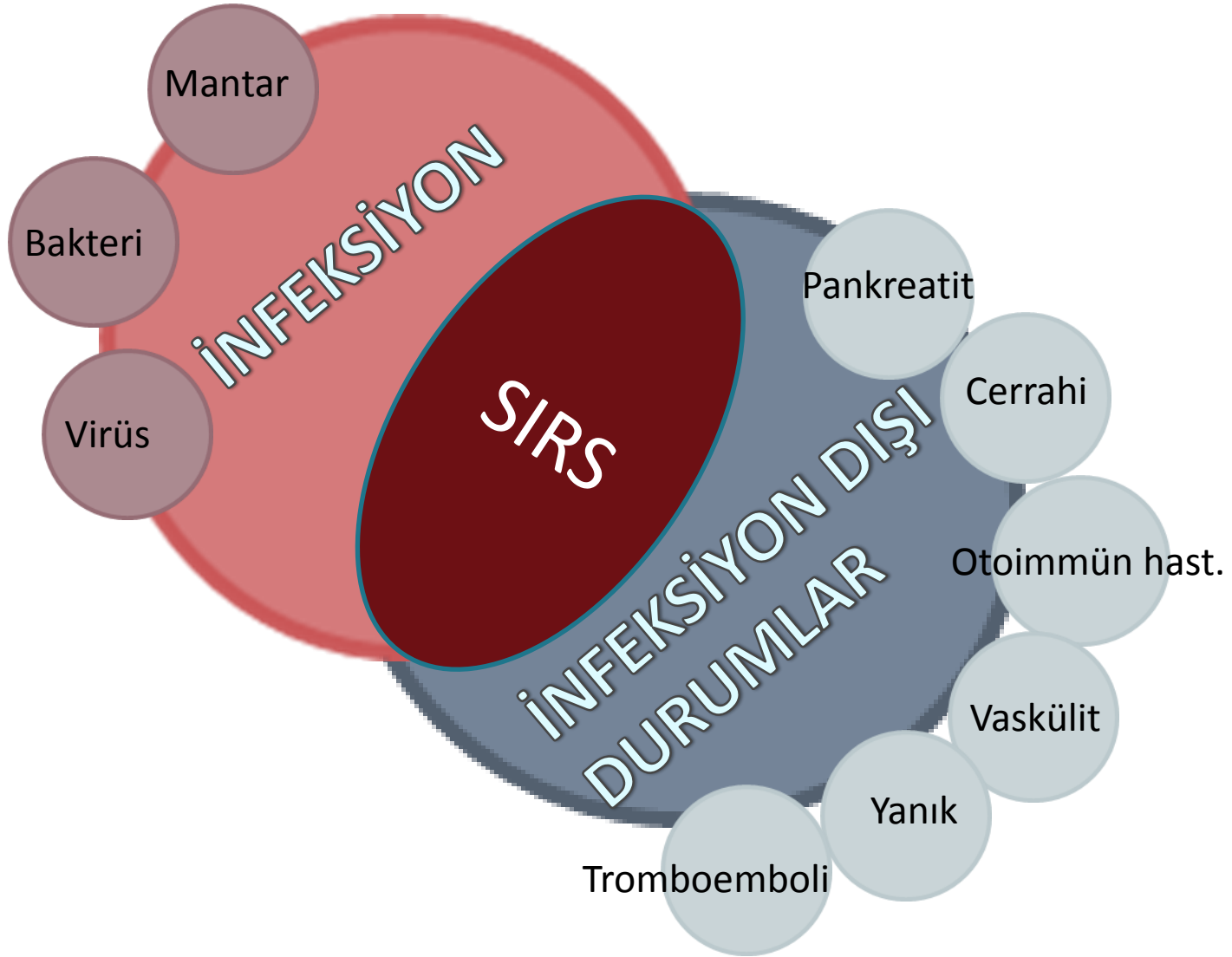
İNFEKSİYON

Normalde steril vücut dokularına mikroorganizmaların invazyonu veya mikroorganizmaya karşı gelişen inflamasyondur

BAKTERİYEMİ

Kanda canlı bakterinin varlığıdır.

NORMAL

Bakteriyel
enfeksiyon

Konak
cevabı

Bakteriyel
enfeksiyonun
sınırlanması ve
invazyonun
kontrolü

SEPSİS

İnflamatuvar

- Abartılmış inflamatuvar cevap

İntravasküler

- Sitokinler ve diğer mediatörler uzak alanlara yayılır

Malin

- Kontrolsüz
- Düzensiz
- Kendi-kendine devam eden

Patofizyoloji

- Mikroorganizmaların hücresel komponentleri: Peptidoglikan, lipopolisakkarit, toksinler
- Konak immun hücrelerince tanınması-bağlanması; Toll-like reseptörler
- Bir seri hücresel ve humoral immün cevap;

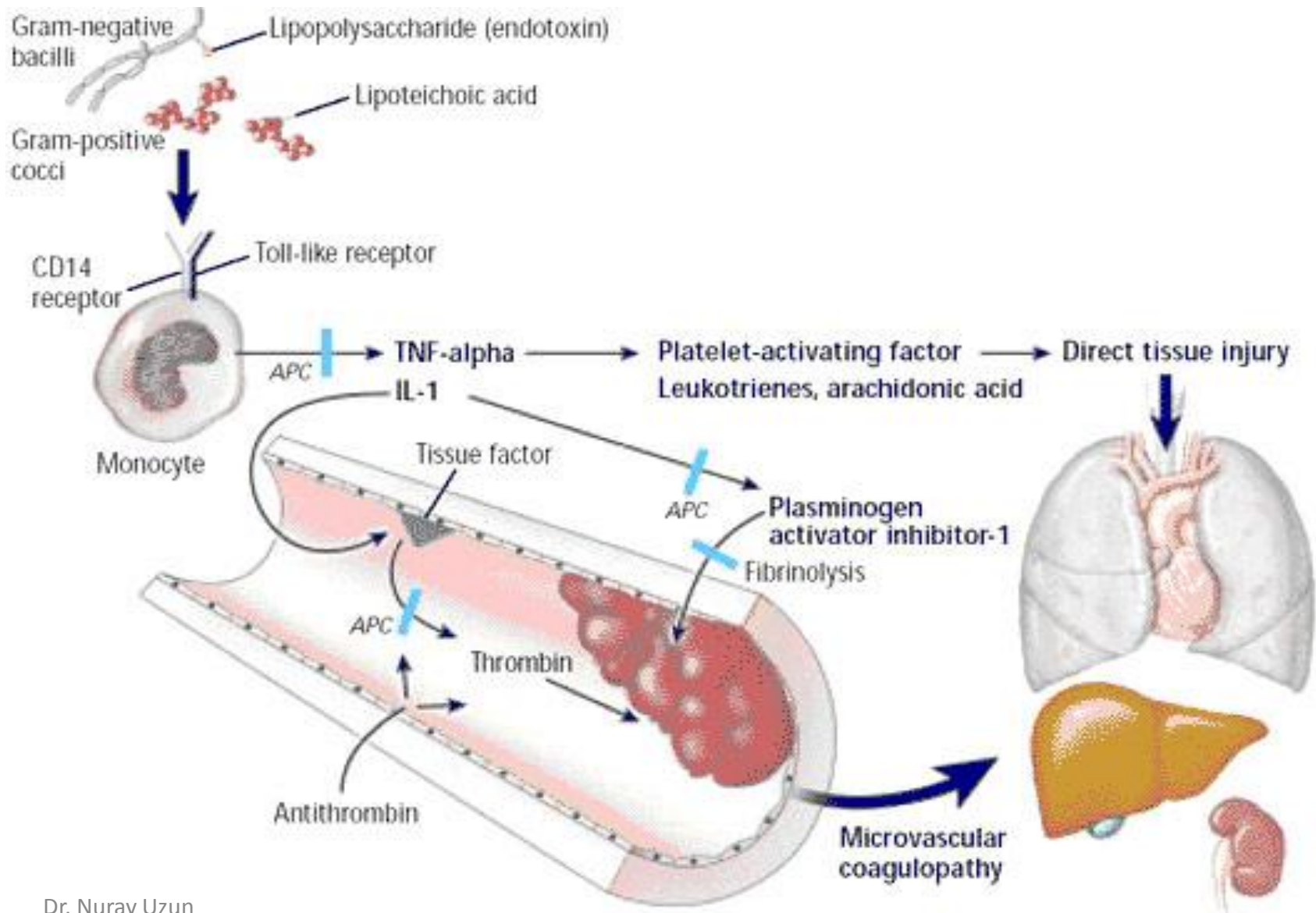
İmmün Cevap

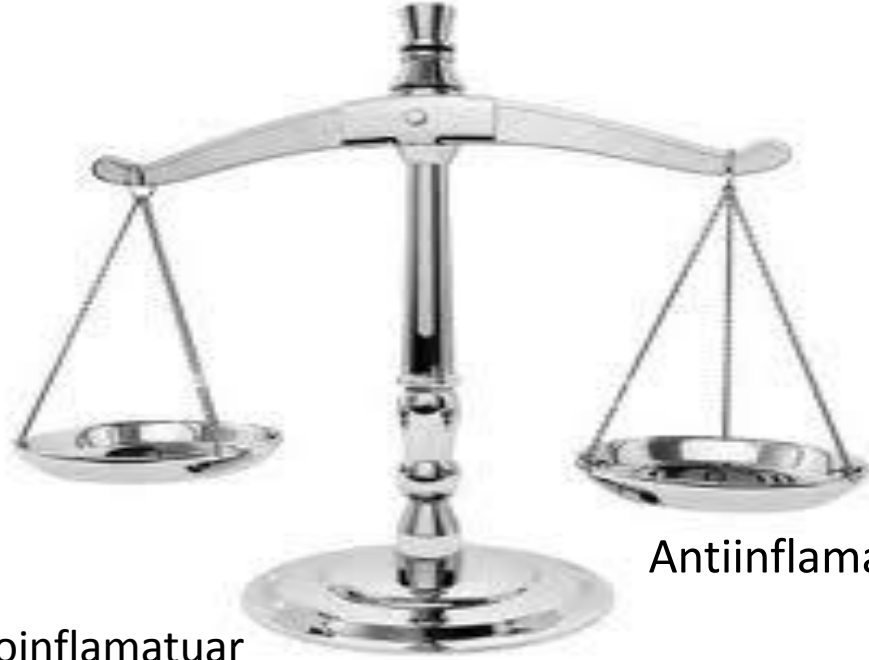
- Proinflamatuvar sitokinler: $\text{TNF}\alpha$, IL1, IL6
- Nitrik asit (NO), proteazlar vb
- Kompleman sistemi aktivasyonu

Patofizyoloji

- Vasküler endotel deęişiklikleri
(Vazodilatasyon,permeabilite artışı, dolaşan volümde azalma)
- Hipovolemi,sol ventrikül kontraksiyonunda azalma, hipotansiyon, reaktif taşikardi
- Hipoperfüzyon,
- Şok
- Doku oksijenlenmesinde azalma, perikapiller ödem,kapiller çapta azalma, mikrotrombüsler,hipoksi,laktik asidoz

PATOGENEZ

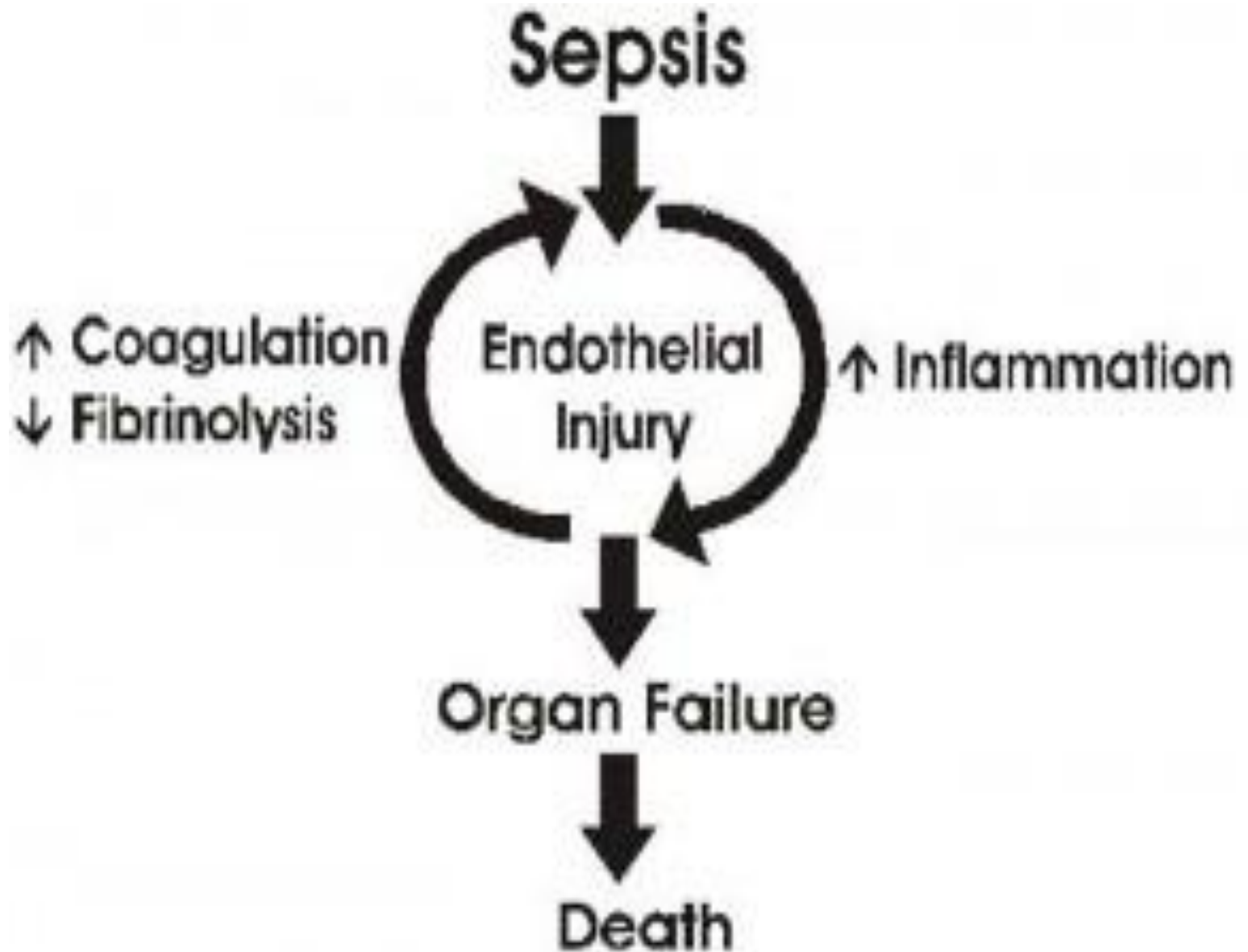
Proinflamatuvar

Antiinflamatuvar

İnflamatuvar prosesin yönetimi

Amaç doku yenilenmesi ve iyileşme

İNFEKSİYON

SEPSİS

- Mikroorganizmaların etkisi

Hücre duvarı yapıları;(endotoksin,peptidoglikan,vs)

Bakteriyel ürünler;Stafilokokkal enterotoksinB,TSST-1,Exotoxinler,

- Aşırı proinflamatuvar mediatör salınımı

- Kompleman aktivasyonu

- Genetik duyarlılık

Single nükleotid polimorfizm; Sitokinleri,hücre yüzeyi reseptörlerini vs. kodlayan genlerde

SEPSİS

Kanıtlanmış veya şüpheli infeksiyon,
ve
sepsis bulgularından bazıları

SEPSİSTE KLİNİK VE LABORATUVAR BULGULARI

Genel Değişiklikler

- Vücut ısı ; Ateş (>38) veya Hipotermi(<36)
- Kalp atım hızı >90 /dk
- Taşipne ;Solunum sayısı > 20 /dk veya $\text{PaCO}_2 < 32$ mmHg
- Mental durumda bozulma
- Ciddi ödem veya pozitif sıvı basıncı (>20 ml/kg >24 saat)
- Hiperglisemi >140 mg/dl ;Diabet yokluğunda

İnflamatuvar bulgular

- Beyaz küre; >12.000 veya <4.000
veya $>10\%$ çomak
- CRP yüksekliği : N + $>2SD$
- Prokalsitonin yüksekliği: N + $>2SD$

Hemodinamik bulgular

- Hipotansiyon :STA<90mmHg, OTA < 0mmHg, STA de >40mmHg düşüş

Doku perfüzyon bozukluğu bulguları

- Laktat yüksekliği
- Kapiller dolma süresinin uzaması
- Deride benekli morarma

Organ disfonksiyon bulguları

- Arteriyel hipoksi: $PO_2/FIO_2 < 300$
- Akut oligüri: $< 0,5 \text{ ml/kg/sa} > 2 \text{ sa}$, yeterli sıvıya rağmen
- Kreatin yüksekliği: $> 0,5 \text{ mg/dl}$ artış
- Koagulopati: $INR > 1,5$, $PTT > 60 \text{ sn}$
- Barsak seslerinin kaybı
- Trombositopeni: < 100.000
- Hiperbilirubinemi

Rutinde önerilmeyen testler

- Serum Prokalsitonin(Sesitivite ve spesifite %71)
- TREM 1 Sesitivite %53 spesifite %86)
- PNL lerde CD64 ekspresyonunda artış

CİDDİ SEPSİS

- Sepsis ve en az bir hipoperfüzyon veya organ disfonksiyonu bulgusu

HİPOPERFÜZYON BULGULARI

- Sepsise bağlı hipotansiyon
- Kapiller dolma süresinde uzama ≥ 3 saniye
- Akut oligüri($<0,5\text{ml/kg/saat}$) >2 saat, yeterli sıvı replasmanına rağmen
- Laktat yüksekliği
- Trombosit sayısı <100.000
- INR $>1,5$
- Bilirubin $>2\text{mg/dl}$
- Kreatin $>2\text{mg/dl}$
- ALI

ALI

- $PO_2/FiO_2 < 250$ veya
pnömoniye bağlı sepsiste < 200

SEPTİK ŞOK

Ciddi Sepsis ve aşağıdakilerin biri veya ikisi

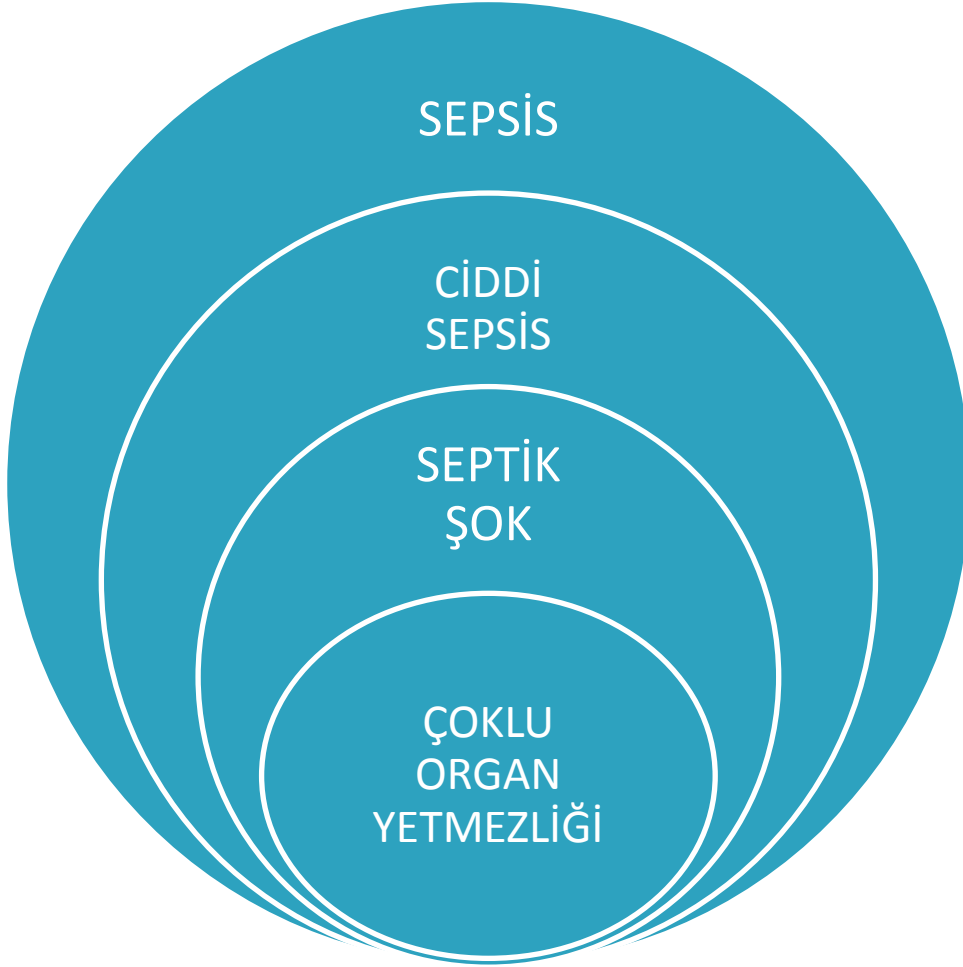
Yeterli sıvı replasmanına rağmen;

- Ortalama Sistemik Kan Basıncı $<60\text{mmHg}$ veya bilinen hipertansif hastada $<80\text{mmHg}$
- Ortalama Sistemik Kan Basıncı $>60\text{mmHg}$ sağlanabilmesi için yeterli sıvı replasmanına rağmen
- $>5\text{mcg/kg/dk}$ dopamin gereksinimi

ÇOKLU ORGAN YETMEZLİĞİ SENDROMU

- Akut başlangıçlı ilerleyici organ disfonksiyonudur.
- Hemostaz, araya girilmeksizin sürdürülemez

SEPSİS EVRELERİ

- İnfeksiyon+
- SIRS
- Sepsis+
- Hipoperfüzyon
- Ciddi Sepsis+
- İnotrop
- İki den fazla organ bozukluğu

SEPSİS TEDAVİSİ

Tedavi Öncelikleri

Amaç hastanın en kısa sürede stabilize edilmesi;

Hedefler:

A) Destek tedavisinin erken başlanması

B) Sepsisin tanısı (diğer SIRS nedenlerinden ayırt edilmesi) ve antibiyoterapi

C) İnfeksiyon odağının belirlenmesi ve odağın kaldırılması

SOLUNUM

- Solunumun stabilizasyonu
- Oksijen desteği ve takibi
- Gerekirse entübasyon ve mekanik ventilasyon
- ALI veya ARDS için araştırma

Akc filmi (iki taraflı akc infiltratları)

Arter kan gazı

($PaO_2/FiO_2 < 250$ =ALI

< 200 =ARDS ! (Sol atrium hipertansiyon dışlanmalı)

DOLAŞIM

Perfüzyonun değerlendirilir
(hipotansif veya normotansif)

Hedef: ScvO₂ $\geq$ %70

- Kristaloid, inotropik, dopamin

Erken Hedefe Yönelik Tedavi

- ScvO₂ ≥ %70 veya laktat klirensi ≥ %10
- CVP 8-12mmHg
- OTA ≥ 65 mmHg
- İdrar çıkışı ≥ 0.5ml/kg/saat
- Hipoperfüzyonun diğer klinik bulgularını düzeltmek

ANTİBİYOTERAPİ

Uygunsuz
antibiyotik

Yetersiz doz

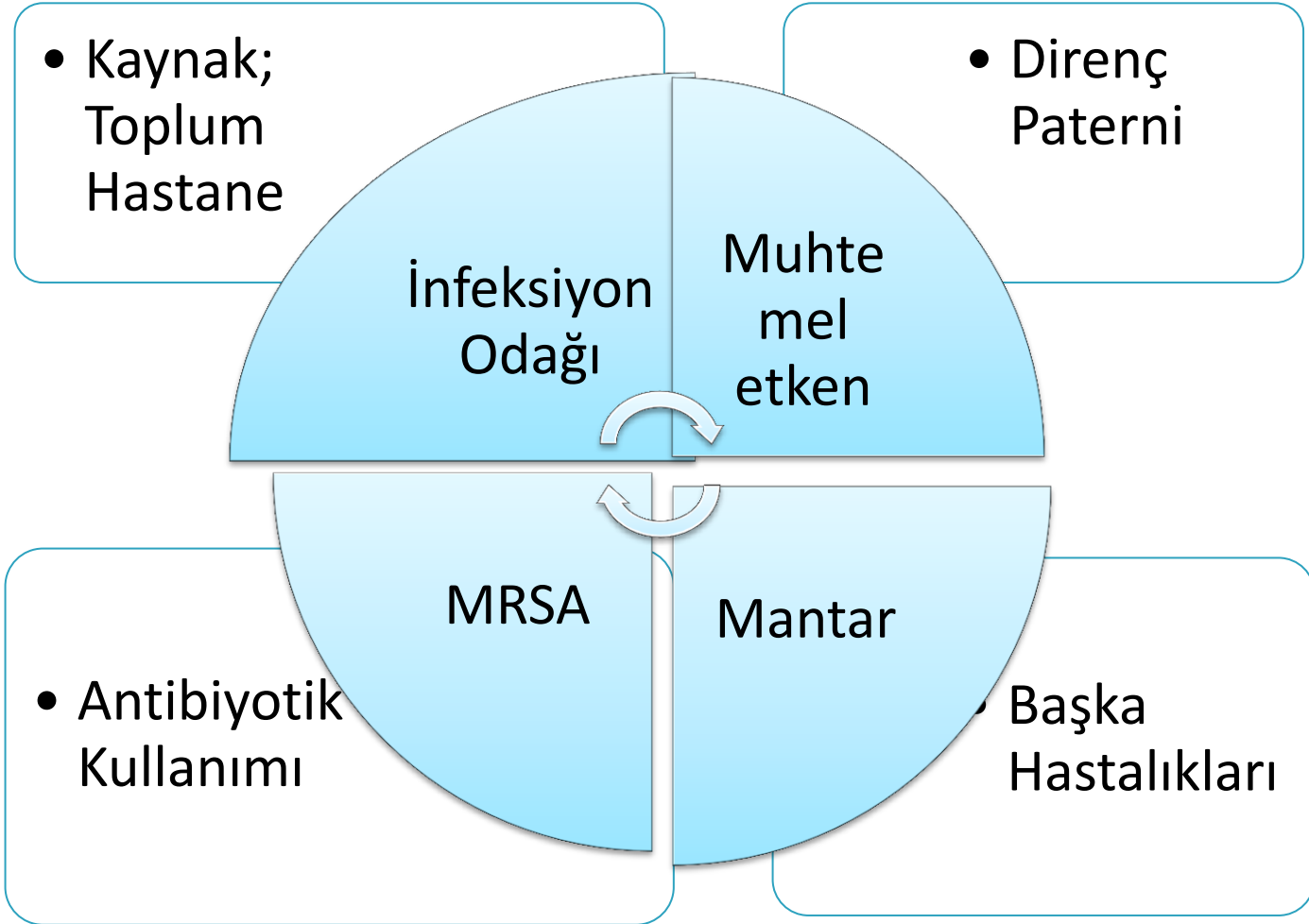

Gecikme (1 saat
bile olsa)

Kötü
Sonuçlar

ANTİBİYOTERAPİ

ANTİBİYOTİK TEDAVİSİ

- Ciddi sepsis ve septik şok tanımlanır tanımlanmaz (1 saat içinde) İ.V. antibiyotik başlanır
- Bakteriyel veya fungal tüm muhtemel patojenleri kapsayacak bir veya birden fazla ilaç seçilir
- Yakın zamanlarda kullanılan antibiyotiklerden genellikle kaçınılır

Antibiyotik başlanmadan tüm kültürler alınmalı

- En az iki ayrı yerden kan kültürü
- Tüm diğer muhtemel odaklardan;
İdrar, balgam, abse drenajı, peritoneal ponksiyon,
BOS vb.

Fakat bu işlem antibiyoterapiyi geciktirmemeli

Ampirik seçim en iyisi olmayabilir,
Antibiyoterapi hergün yeniden değerlendirilir

- Etkinliği artırmak
- Toksisiteyi azaltmak
- Direnç gelişimini engellemek
- Maliyeti azaltmak için

Kombine Tedavi

- Muhtemel ya da kesin etken Pseudomonas ise
- Nötropenik hasta ise önerilir
- 3-5 gün içinde duyarlılık profiline göre enuygun monoterapiye geçilir

ANTİBİYOTERAPİ

Kültür sonuçları çıktıktan sonra tedavi;

etkene

duyarlılık paternine göre

yeniden gözden geçirilmelidir

Her gün

Toksisite

Yanıt bulguları

Süperinfeksiyon veya direnç

Maliyet

Takip edilmelidir

İnfeksiyon odağının kontrolü

Primer odağın tesbiti ve tedavisi esas

Tüm diğer tedaviler destekleyicidir

- Dikkatli hikaye ve fizik muayene
  - Ör: Travma, cerrahi, kateter, idrar sondası
- Muhtemel infeksiyon bölgesinden gram boyama
- drenaj,
- debridman-ampütasyon,
- yabancı cisimlerin çıkarılması

Sıvı Tedavisi

Hızlı, yüksek volümlü sıvı tedavisidir;

- İyi tanımlanmış, (örn: 500ml) hızlı , bolus uygulama
- Her uygulamadan önce ve sonra değerlendirme
- Sıvıya devam kararı:
  - _ Kan basıncı
  - _ Doku perfüzyonu
  - _ Akciğer ödemi

*Ciddi sepsis ve septik şokta,tedavinin ilk 6 saatinde ortalama 5 litre

Yeterli Sıvı Replasmanı

- 40-60 ml/kg izotonik solüsyon veya
- CVP yi 8- 12 mmHg seviyesinde tutabilen

Vazopressörler: Norepinefrin veya Dopamin

Amaç: OABı>65 mmHg da tutmak

- Yeterli sıvı tedavisine rağmen hipotansif kalanlar
- Kardiak akciğer ödemi gelişenler

İnotropik tedaviler

Dobutamin

Sol ventrikül dolum basıncı veya TA normale döndükten sonra kardiyak output hala düşükse
($ScvO_2 < 70\%$)

Kortikosteroidler

- I.V.Hidro kortizon

Sıvı ve vazopressör tedaviye yanıt vermediği doğrulanmış septik şokta

<300mg hidro kortizon veya eşdeğer

Rekombinan Human Aktive Protein C

- Ölüm riski yüksek septik şok ve
- APACHE II >25 veya MODS hastaları
- Hiçbir kontrendikasyon yoksa

Eritrosit Süspansiyonu

Hedef: Hbgi 7-9g/dl de tutmak

- Doku hipoperfüzyonu çözüldükten sonra
- Hbg<7 ise

Trombosit

Amaç

Yeterli trombosit sayısını sağlamak

- $>5.000/\text{mm}^3$ normal erişkinde
- $5.000- 30.000/\text{mm}^3$ ciddi kanama riski varsa
- $>50.000 /\text{mm}^3$ cerrahi veya invazif işlem durumunda

Glukoz Kontrolü

- Başlangıç stabilizasyonu sağlandıktan sonra i.V.insülin + Glukoz- kalori desteği
- Hedef: >150mg/dl
- 1-2 saat → 4 saat aralarla takip
- Kapiller kan değerlerini dikkatli yorumlaHipoglisemiden sakın

- Dializ
- Düşük molokül ağırlıklı heparin profilaksisi
- Stres ülseri profilaksisi

Tedaviye Yanıtsız Sepsis

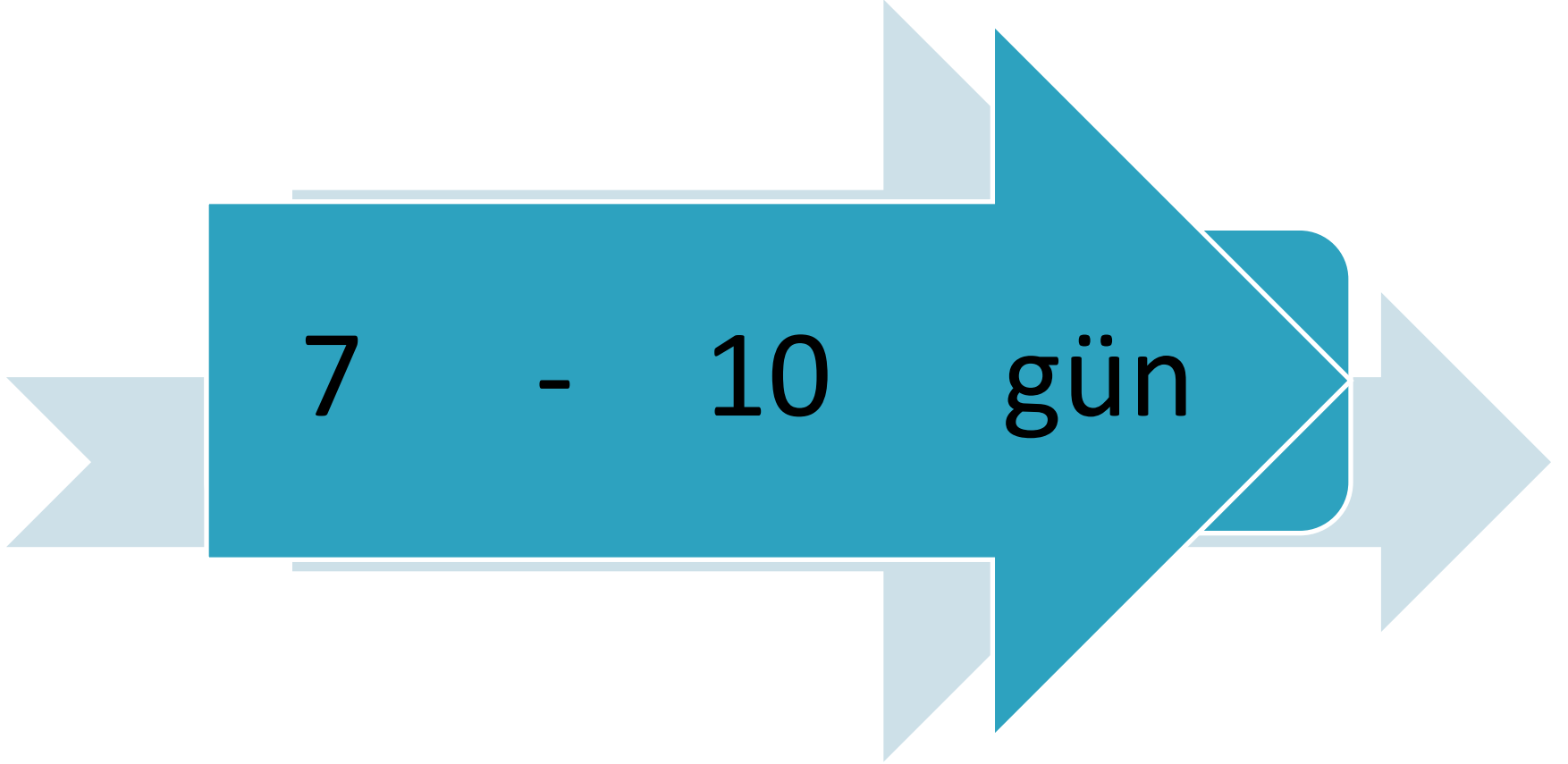
- Tedavinin yeterliliğini yeniden değerlendir
- Antimikrobiyal tedaviyi yeniden değerlendir
- Septik odağı kontrol et
- Ek bir problem mi var (ör. CVC sonrası pnömotoraks)

Tedaviye Yanıtlı Sepsis

- Klinik ve lab. Parametreleri yakından takip
- Kan basıncı
- Arteriyel laktat*
- İdrar çıkışı
- Kreatinin
- Trombosit
- Serum bilirubini, Kc. Enzimleri
- PO₂, ScvO₂
- Barsak fonksiyonları

*Düşmeyebilir, yükselmesi yeniden değerlendirmeyi gerektirir

Tedavi Süresi

TEDAVİ

İnfeksiyon dışlanan
nötropenik olmayan hasta

Yavaş
cevap

veya

Direne
edilemeyen
odak

veya

İmmünolojik
defisit

veya

Nötropeni

Sonlandırılmalıdır

Daha uzun olabilir

Prognoz Belirteçleri

- Konak cevabı
- İnfeksiyonun tipi ve yeri
- Antibiyotik tedavisinin başlanma zamanı ve seçimi
- Perfüzyonun erken ve agresif düzeltilmesi